

tarizmus a humanizmus v trestnoprávných reformách Jozefa II. (Hajdu, Budapešť), mučenie v trestnom procese v Uhorsku (doc. Degré, Zalaegerszeg), návrhy na zriadenie porôt v Uhorsku v reformnom období (prof. Kovács, Budapešť), porotné konanie pre tlačové delikty v Uhorsku po vyrovnaní (Mathé, Budapešť). Zväčša špeciálne miestnu a na príslušnú krajinu sústredenú tematiku obsahovali príspevky účastníkov z Poľska, NDR, Rumunska a Bulharska.

Celkový bohatý prínos konferencie k výskumu dejín štátu a práva ukázal, aká podnetná je vyššie spomenutá iniciatíva československých a maďarských právnych historikov, keď vedela dať podnet na medzinárodné stretnutie bádateľov v takom meradle, ako sa uskutočnilo touto konferenciou v Krakove.

Karpat

Právnohistorická konferencia v Rakúsku o kodifikáciách občianskeho práva v strednej Európe

Na tradičných konferenciách, ktoré usporiadali v poslednom poldruhu desaťročí československí a maďarskí právni historici, sa zúčastňovali aj hostia z Rakúska. Podnietení priaznivými výsledkami uvedených konferencií zvolali právni historici viedenskej Právnickej fakulty do mesta Krems 21.-24. apríla 1974 konferenciu o kodifikáciách občianskeho práva v strednej Európe, najmä o význame rakúskeho Všeobecného zákonníka občianskeho. Počtom aj aktívnou účasťou prevažovali na tejto konferencii právni historici ze socialistických krajín Európy. Zaoberali sa ekonomickými a triednymi podmienkami kodifikácií v období buržoázneho spoločenského zriadenia a vyzdvihli zásadné zmeny, ktoré preto privodilo socialistické zákonodarstvo.

Traja účastníci, ktorí prišli z Československa, sa všetci aktívne zapojili do práce konferencie. Doc. Hubenák (SAV, Bratislava) predniesol referát o kodifikácii manželského práva v Uhorsku koncom 19. stor. Skúmal jej vznik, pomer k rakúskemu právu a obsah tzv. manželskej novely z r. 1918 v buržoáznom Československu, ktorá bola ovplyvnená opäť rakúskym právom a napokon nahradená r. 1950 novým socialistickým rodinným právom. Doc. Bianchi (SAV, Bratislava) referoval o úprave pracovnej zmluvy v období buržoázneho Československa a vplyve rakúskeho práva na túto úpravu, nahradenú potom tiež socialistickým právom. Doc. Karpat (SAV, Bratislava) poukázal v krátkom referáte na zásadnú neúspešnosť kodifikačných pokusov v dejinách Uhorska a na spoločenské pozadie tohto javu.

Najviac účastníkov bolo z Maďarska, a to 13, a ako ďalšie socialistické krajiny boli zastúpené Poľsko, Rumunsko a Bulharsko. Tak sa opäť ukázalo, že príklad právnych historikov Československa a Maďarska už po druhý raz - totiž po konferencii v Krakove r. 1973 - dal popud na to, aby aj právni historici iných stredoeurópskych krajín usporiadali podobné a veľmi plodné stretnutia.

Karpát

Právnohistorická konferencia v Rumunsku

Po poľských a rakúskych právnych historikoch (pozri v tomto čísle správy o konferenciách v Krakove r. 1973 a v rakúskom meste Krems r. 1974) najnovšie aj rumunskí právni historici čerpali podnet z československo-maďarských právnohistorických konferencií. Podľa vzoru týchto konferencií, na ktorých sa tiež zúčastňovali, usporiadali teraz 12.-14.9. 1974 podobné podujatie v prímorských kúpeľoch Mamaia. Organizátorom bolo Združenie vedeckých pracovníkov Rumunska. Konceptia programu konferencie presahovala ponad rámec dejín štátu a práva do príslušných vedeckých oblastí sociológie a etnografie. Tematika konferencie znela takto: Základy duchovnej a spoločenskej kultúry v prvých formách zákonodarstva. Primerano tomuto tematickému vymedzeniu potom práca konferencie prebiehala v týchto troch osobitných sekciách: 1. duchovná a spoločenská kultúra ako zdroj prvých foriem zákonodarstva, 2. technika, štruktúra a typológia prvých pamiatok zákonodarstva, 3. prvé pamiatky zákonodarstva, ako sa prejavili pri vypracovaní veľkých zákoníkov. Tieto tri sekcie zasadali počas troch dní konferencie súbežne. To bolo z tej stránky nevýhodné, lebo prítomnosťou na jednej z nich strácal účastník konferencie možnosť vypočuť si referáty prednesené v tom istom čase v druhých dvoch sekciách. Okrem toho väčšina referentov nepredložila vopred písomne svoje referáty. Prevalu na účasti mali domáci bádatelia. Ostatní účastníci prišli hlavne zo socialistických krajín. Okrem toho došli po 1-2 účastníkoch bádatelia z Anglicka, Francúzska, Švédska, NSR, Rakúska, Grécka, Juhoslávie a Iráku. Nakoľko si usporiadatelia obzvlášť vážili československých a maďarských právnych historikov ako iniciátorov podobných konferencií, tešili sa účastníci z Československa a Maďarska obzvlášťnej pozornosti hostiteľov. Preto ich aj určovali za členov predsedníctva jednotlivých sekcií. Z Ústavu štátu a práva SAV v Bratislave sa na konferencii zúčastnil doc. dr. L. Bianchi, CSc. (predniesol referát o obyčajovom práve na slovenskej feudálnej dedine a v slovenských mestách, predsedal v sek-